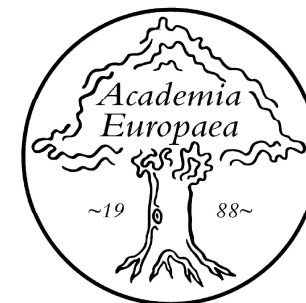

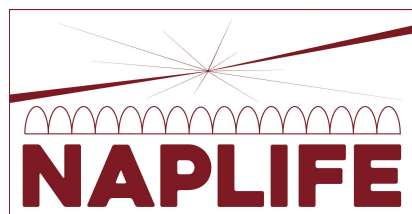
Energia, entrópia, fenntartható fejlődés - fizikus szemmel

Professzorok Batthyány Kör

FIAS Frankfurt Institute
for Advanced Studies

NEMZETI KUTATÁSI,
FEJLESZTÉSI ÉS
INNOVÁCIÓS HIVATAL

HUN-REN
Magyar Kutatási Hálózat

Forskningsrådet
The Research Council of Norway

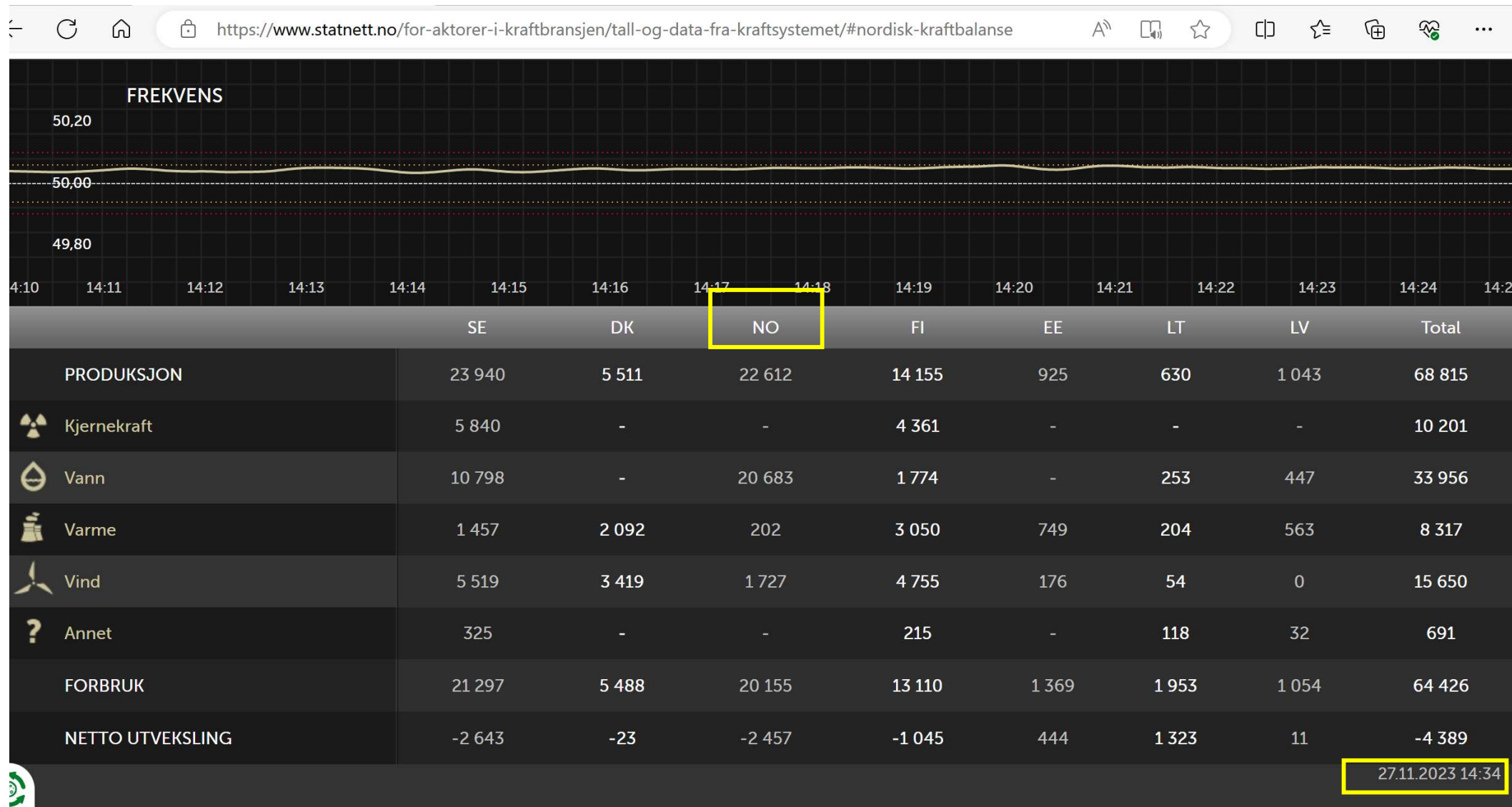
PBK Energia, előadás
Budapest, 2023.12.07

Csernai László
University of Bergen
Norway

- **Entrópia és Fenntartható fejlődés: Szarka L., és Enpol2000 mtg. Hétfőn**
- **Főleg energia**
- **Norvég és magyar villamosenergia viszonyok összehasonlítása**
- **Piaci viszonyok, ACER (?)**
- **Energia tárolás**
- **Vizenergia, norvég vs magyar**
- **Javaslatok**

“Nordic” termelés és fogyasztás országonként

Pillanatnyi adatok (nap,óra,perc):

Norvég termelés: 22.61 GW, fogyasztás: 20.15 GW

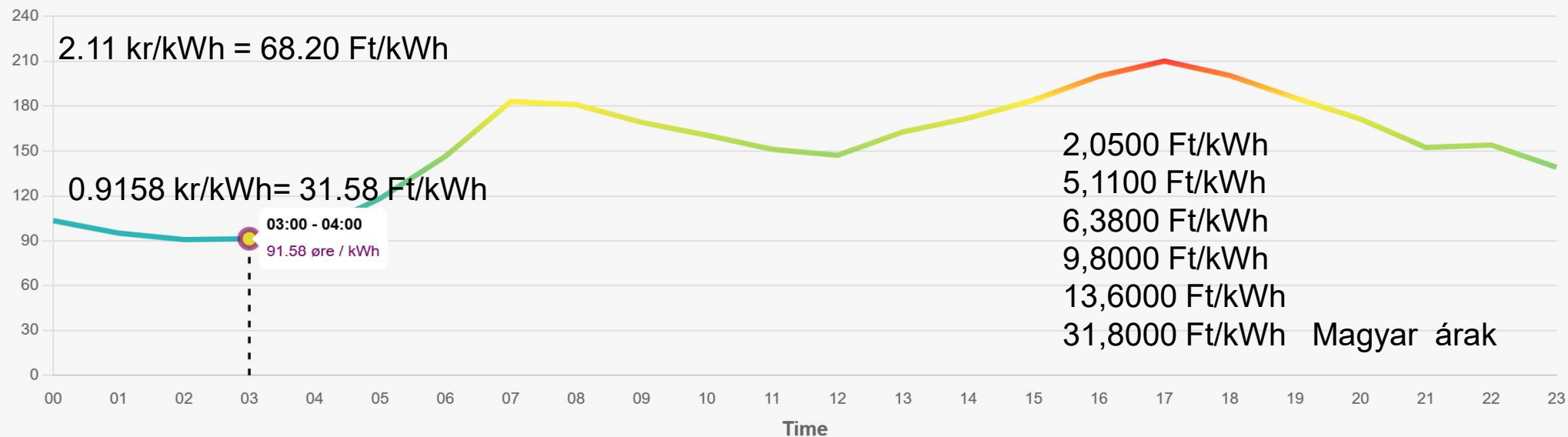
Vis pris inkl. mva.

I går

I dag

I morgen

øre / kWh

Kb. 6-8 éve a villanyórak minden órában közlik a fogyasztást a hálózati szolgáltatóval nehezebb hozzá alkalmazkodni

Norvég és magyar árak november 20-án!

Spot price (hour by hour)

129.97 øre/kWh

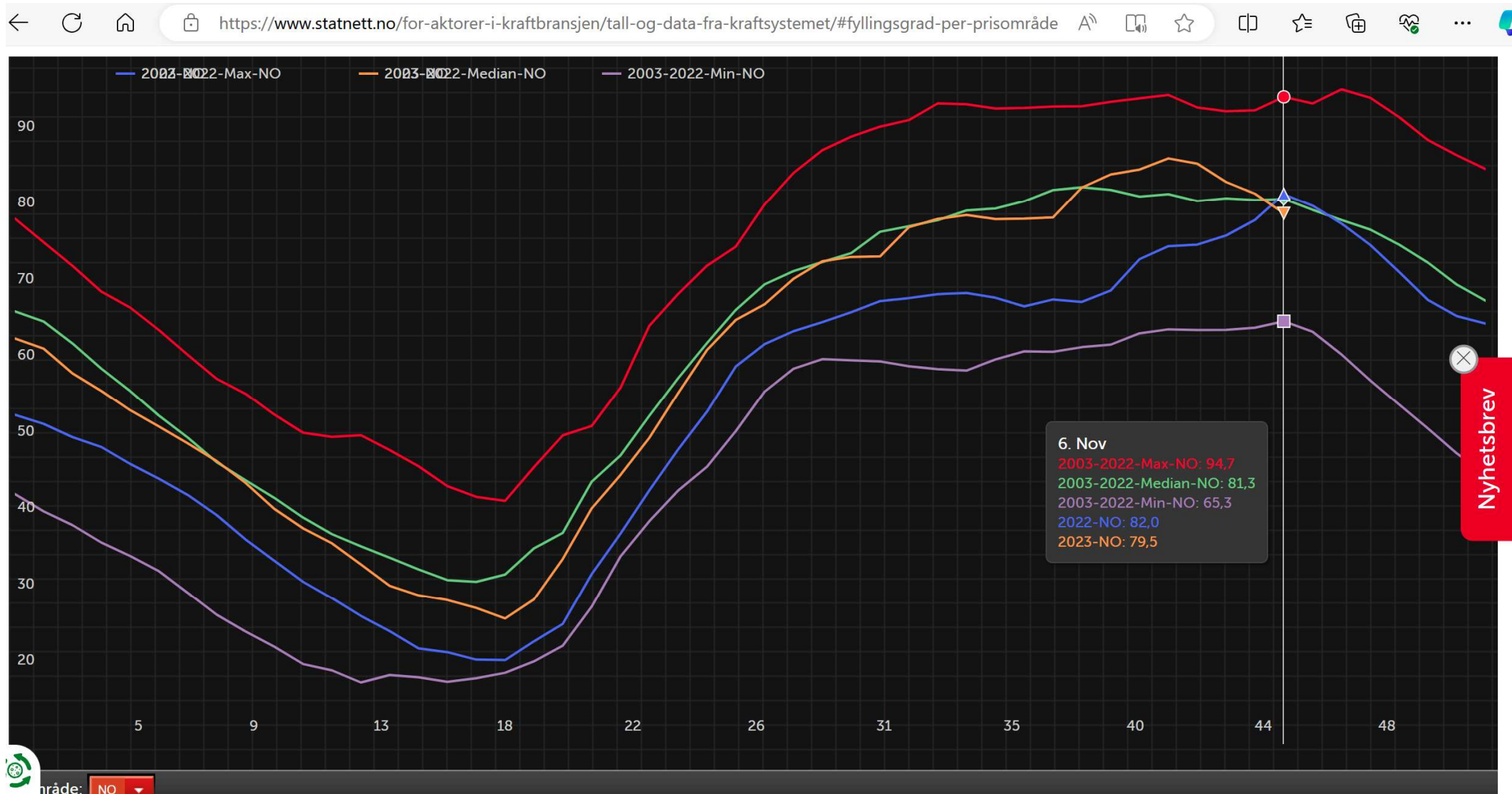
(VAT included)

22-23

- Napi árak mobilon adottak,
- Fűtés (hőpumpa) mobilon kapcsolható, autótöltés is.
- Az energia termelés követi a fogyasztást, de (!!!)
- Piaci viszonyok, ACER (?)

Energia tárolás Norvégiában

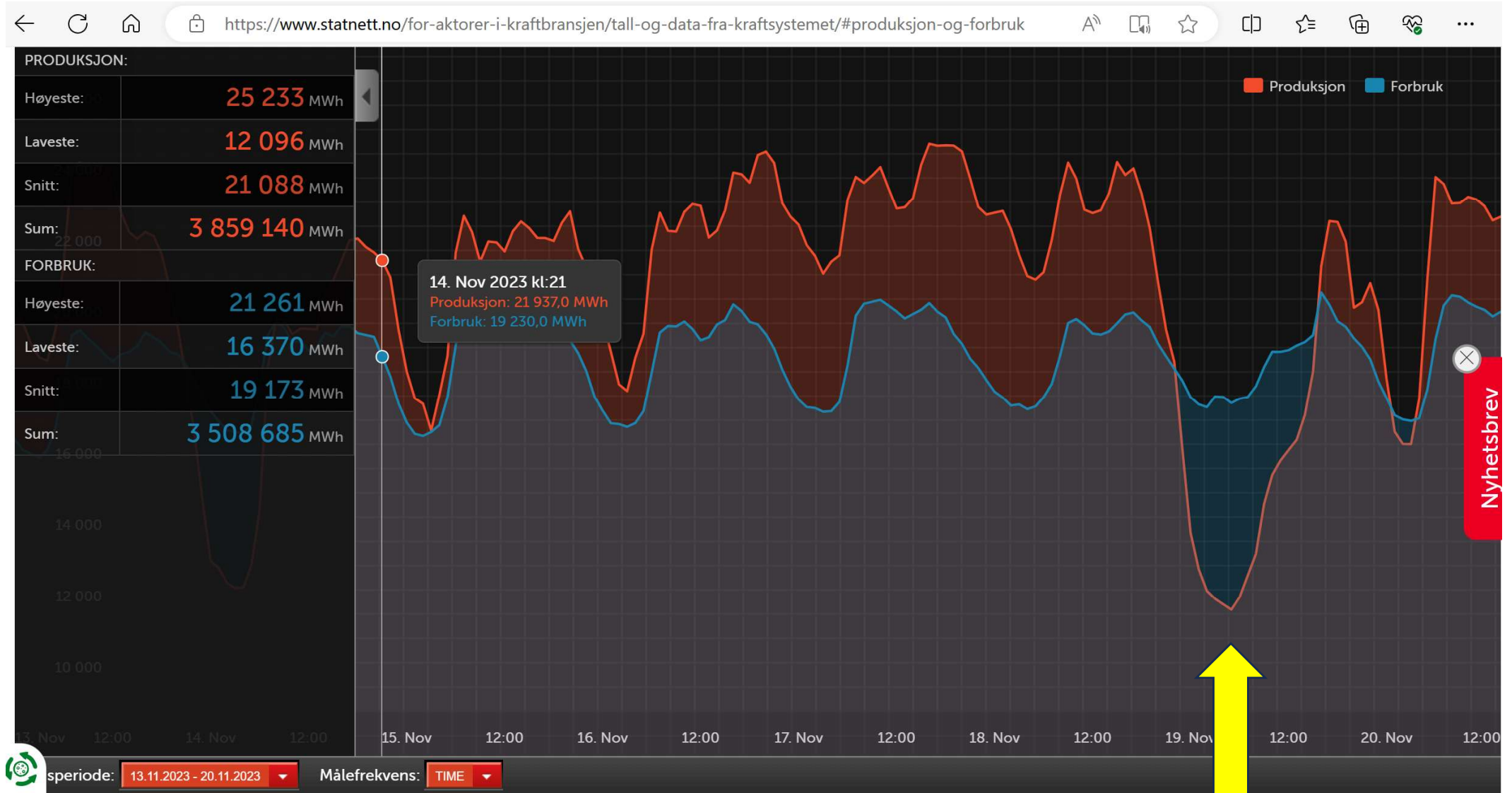

Magashegyi víztárolók, ≈ 120 TWh / év teljes termelés, **több hónapos** tároló kapacitás

Aktuális évv: sárga, 20 éves átlag: zöld, max-min: piros-szürke

Előző év: kék (!)

Norvég termelés és fogyasztás

Erős szél Németországban

Napi fluktuáció: Termelés túlkompenzálja a fogyasztás változását !
Még a szomszéd országokét is.

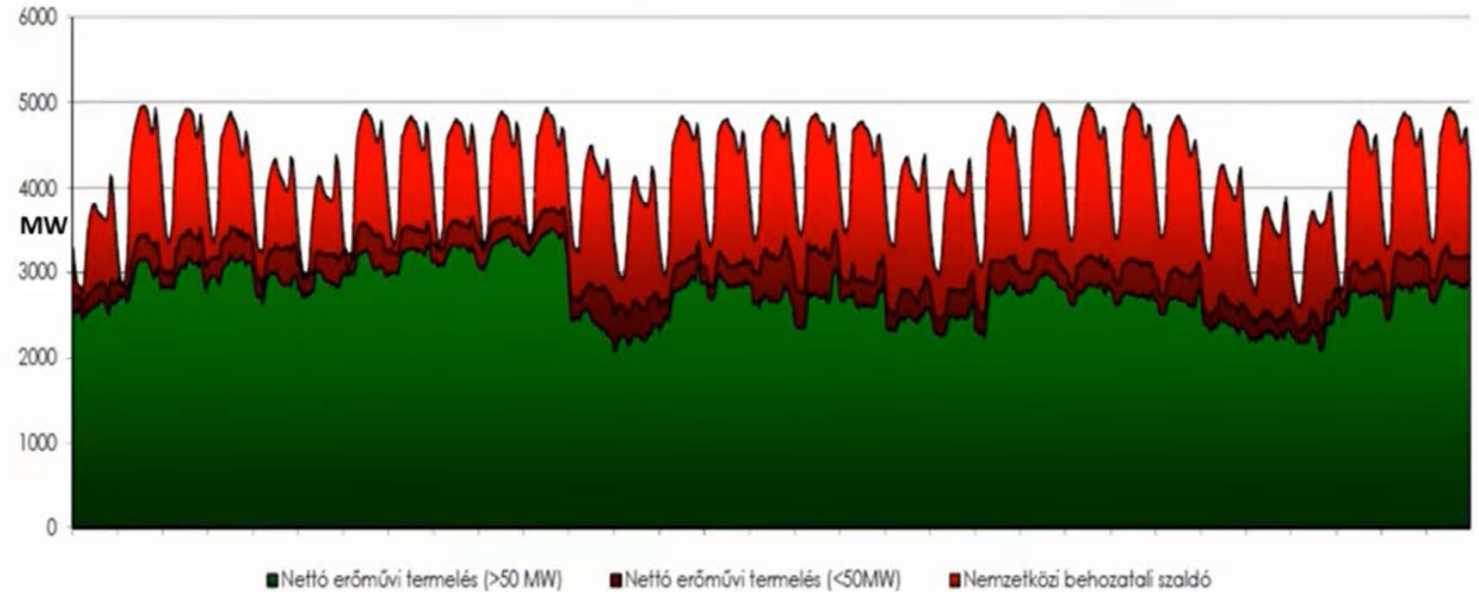
Magyar termelés és fogyasztás

Szeredi István

Az integráció következtében növekszik az import nyomás

- Az EU villamos energia piacának integrációja a terveknek megfelelően folytatódik.
- A hazai villamos energia termelésben főként alapüzemi (base load) szolgáltatás maradt működésben, a terhelés követő erőművek nem voltak versenyképesek az importtal szemben.
- Az integráció előrehaladása növeli az import nyomást.
- A csúcsidei és a mélyvölgyi árak különbsége az elmúlt években rohamosan csökkent. A hagyományos kereskedelmi alapú energia tárolás ellehetetlenült.

Az import és a hazai terhelés arány az elmúlt évek nyári hónapjában – gyakorlatilag csak az alapüzem (base load) maradt a hazai termelőknek (Forrás: Mavir)

ENERGIAPOLITIKA 2000
2023.11.13.

Szivattyús energiatárolók lehetőségei

23

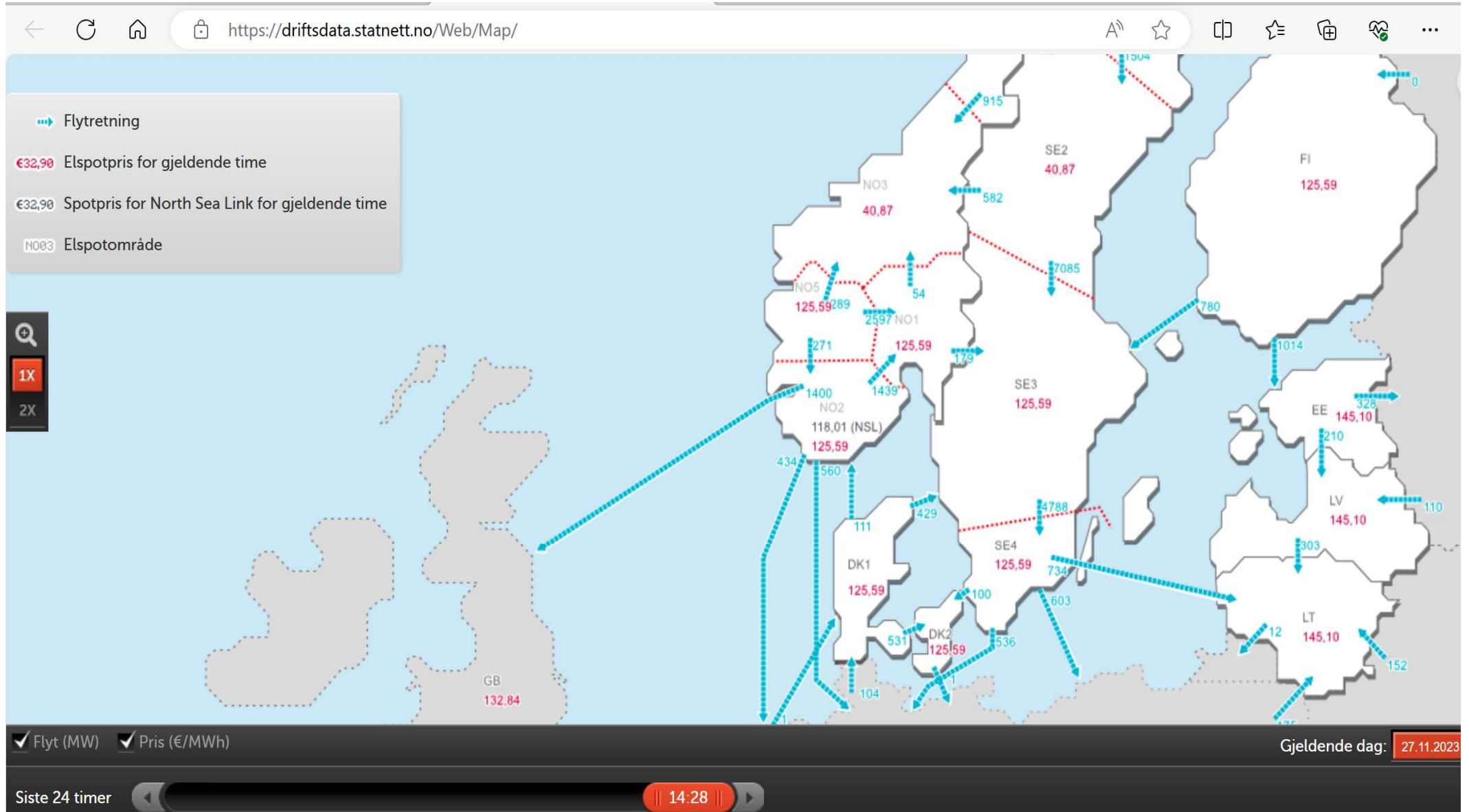
Norvég óránkénti export-import

Pillanatnyi adatok (nap,óra):

Norvég export-import: ingadozás ± 5 GW, de többnyire +

Norvég pillanatnyi export-import a környező országokba

Pillanatnyi adatok (nap,óra):

Norvég árak különböznek északon és délen !!!

Large Scale

Magashegyi vizerőmű = Szivattyús energiatároló (ritka)

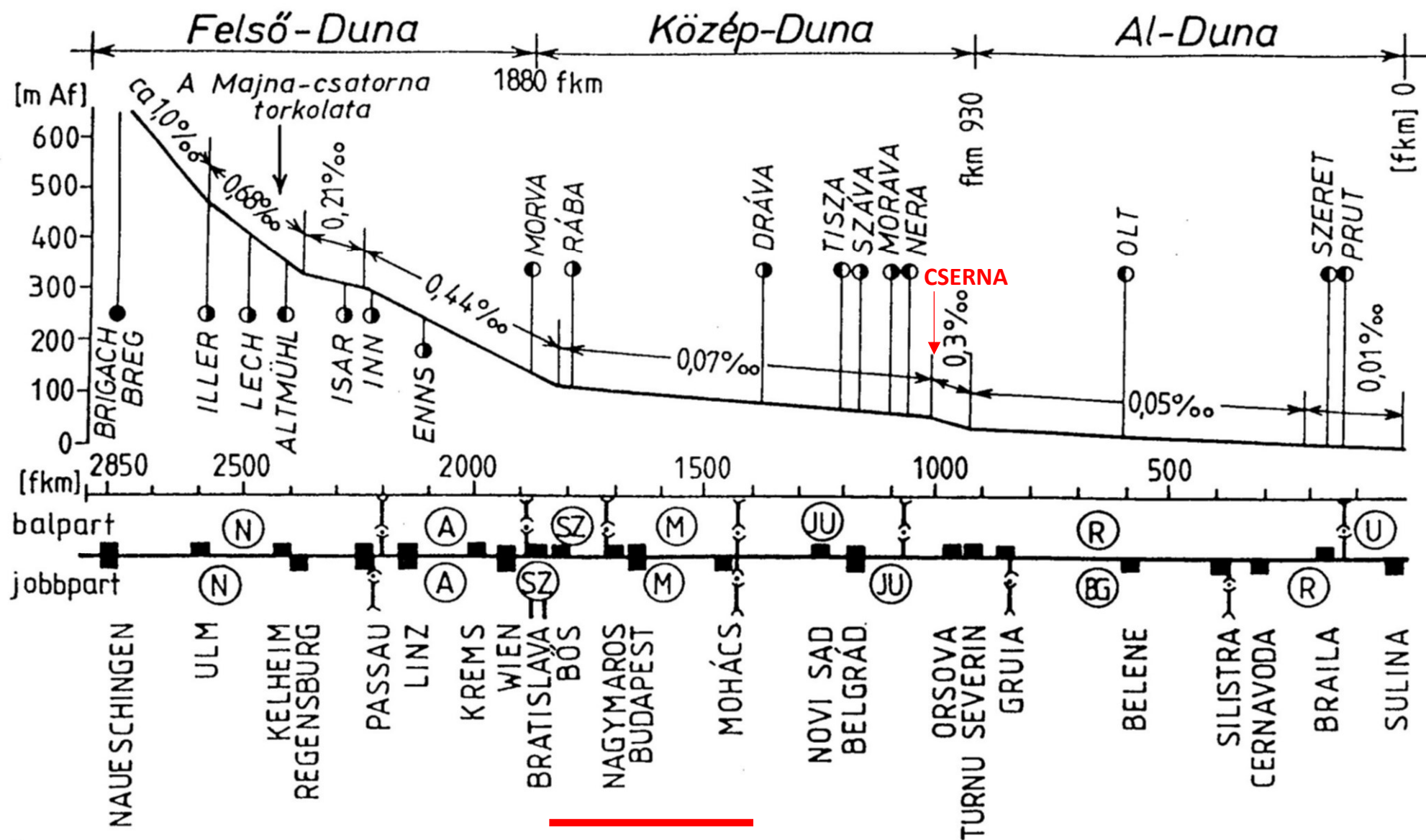
Magyar helyzet

- 1. Termelés: csak 50 - 65 %-a a szükségleteknek!
Nem fenntartható [J.M., et al.]
  - Paks 2 (+2.4 GW !)
  - Thorium, Fúzió
  - Napenergia (szélturbinák: NEM)
- 2. Váltakozó fogyasztás
  - Atomerőművek nem nagyon szabályozhatók, 7 nap
  - → Energia tárolás → vízerőművek, szivattyús t.

A Bős-Nagymarosi Vízlépcső rendszer

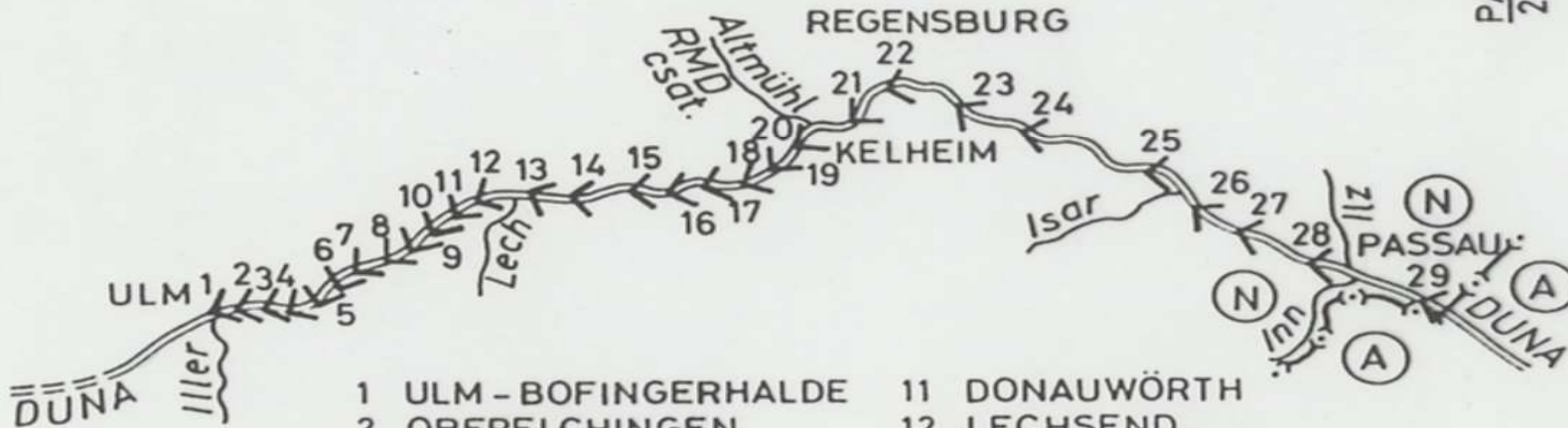
A Duna hossz-szelvénye

A Duna németországi szakasza

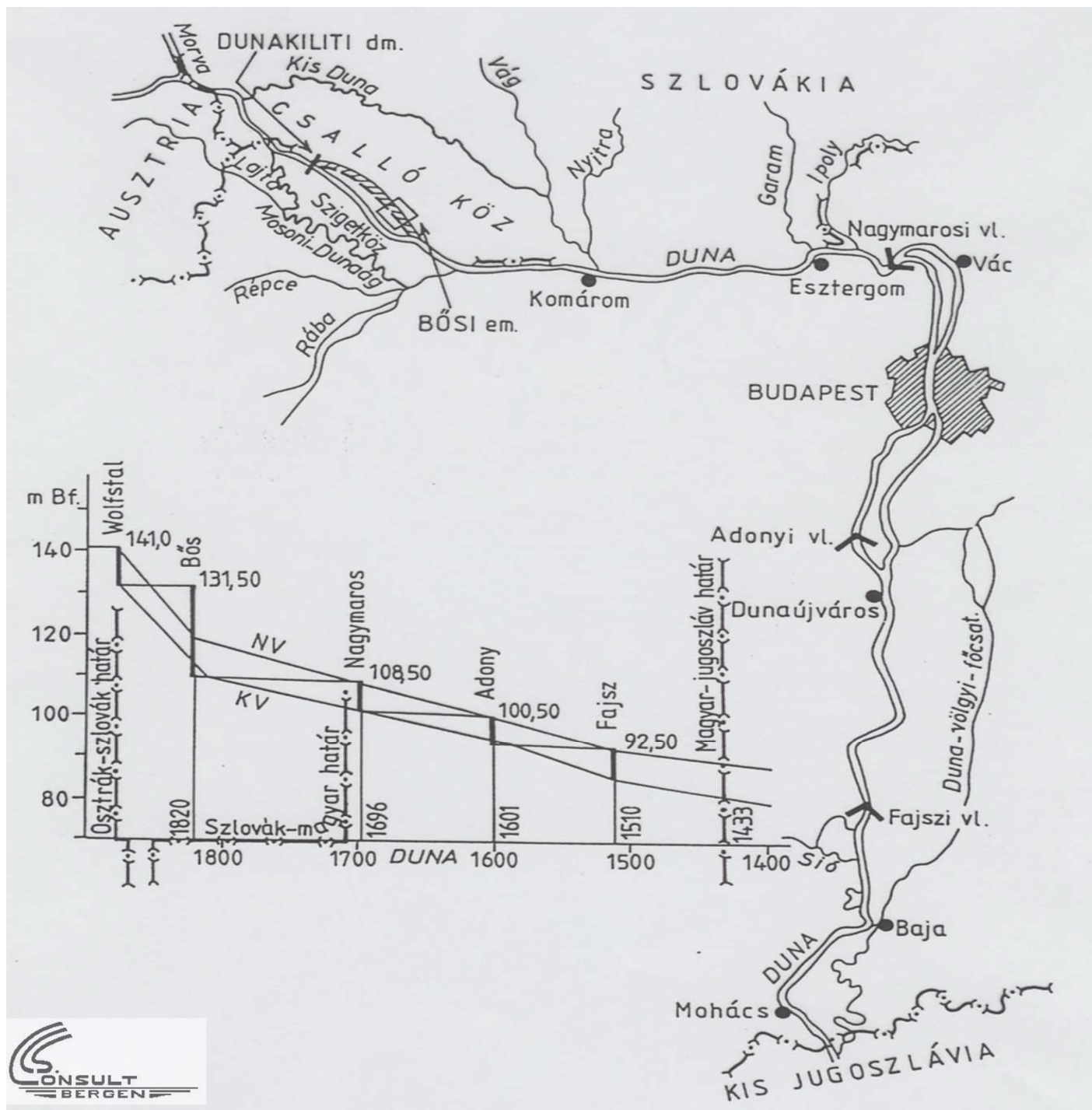

Ezen a szakaszon még most sűrítik, +3

1 ULM - BOFINGERHALDE	11 DONAUWÖRTH
2 OBERELCHINGEN	12 LECHSEND
3 LEIPHEIM	13 BERTOLDSHEIM
4 GÜNZBURG	14 BITTENBRUNN
5 OFFINGEN	15 BERGHEIM
6 GUNDELFINGEN	16 INGOLSTADT
7 FAIMINGEN	17 GROSSMEHRING
8 DILLINGEN	18 VOHBURG
9 HÖCHSTADT	19 NEUSTADT
10 TAPFHEIM	20 KELHEIM
	21 BAD ABBACH

A Duna magyarországi szakasza

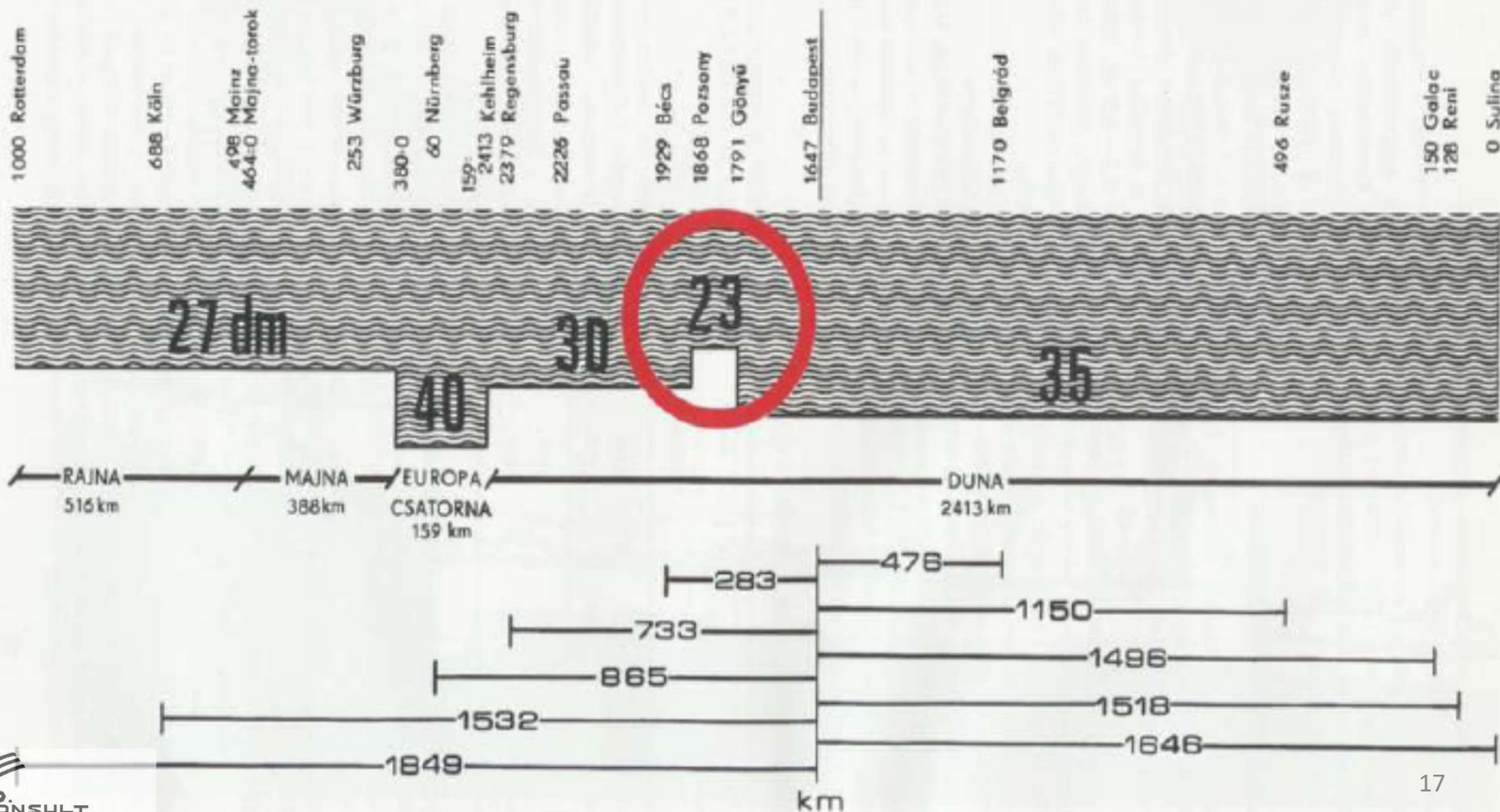
- 100 km-enként **10m** esés
- <100-200 MW> teljesitm. nem jelentős, DE!
- Vízhozama Bp: 2300m³/s
árvíz ~ 9500m³/s, 891cm
- Bős: ~20m - 720MW
7(8)x90 MW,
- Nagymaros, Adony, Fajsz: ~10m 150-200MW
- Csúcsra járatás lehetséges ±50-100MW
- Szivattyús energiatározó:
500m → 50x Prédikáló.
1000m → 100x kevesebb víz.

Hajózás

A helyzet romlik a vízkivétel miatt a felső szakaszon

A Duna—Rajna víziút vízmélységei
a Gabčíkovo—Nagymarosi Vízlépcsőrendszer megépítése nélkül

Köszönöm a figyelmet!

